

គោលការណ៍នៃការបង្រៀន និងរៀន

Teaching & Learning Principles

“ Learning results from what the student does and thinks and only from what the student does and thinks. The teacher can advance learning only by influencing what the student does to learn.

- Herbert Simon

”

I. គោលការណ៍នៃការបង្រៀន

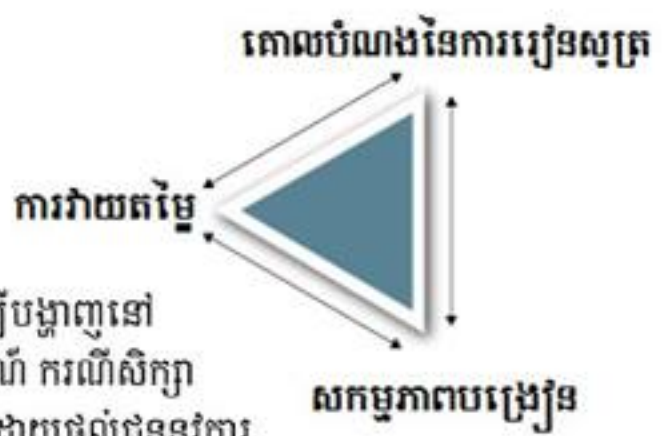
ការបង្រៀននេះគឺជារឿងមួយសុគតស្ថាពរ សកម្មភាពចម្រុះជាញឹកញាប់តម្រូវឱ្យមានពួកយើងជាគ្រូអនុវត្ត ភារកិច្ច និងគោលដៅឱ្យបានច្រើនក្នុងពេលតែមួយ និងមានភាពបត់បែន។ ខាងក្រោមតូចស្តួចស្តើងនេះ ប៉ុន្តែមាន អនុភាពនៃគោលការណ៍ដែលអាចធ្វើឱ្យការបង្រៀនទាំងពីរកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនិងមានប្រសិទ្ធិភាពឡើង ដោយ ជួយយើងបង្កើតលក្ខខណ្ឌដែលគាំទ្រដល់ការរៀនសូត្ររបស់សិស្ស និងកាត់បន្ថយតម្រូវការសម្រាប់ការកែប្រែនូវ សម្ភារៈ មាតិកា និងគោលវិធី។ ខណៈពេលដែលការអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងនេះតម្រូវឱ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្ត និងការខំ ប្រឹងប្រែងក្នុងពេលវេលាមួយ ។

១. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពគឺជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលបាននូវពុទ្ធិទាក់ទងអំពីសិស្ស-និស្សិត ហើយប្រើប្រាស់ពុទ្ធិដែលទទួលបាននោះទៅរៀបចំកសាងនូវវគ្គសិក្សា និងការបង្រៀននៅក្នុងថ្នាក់រៀន

នៅពេលយើងបង្រៀន យើងមិនត្រូវបង្រៀនគ្រាន់តែមាតិកាទេ យើងបង្រៀនសិស្សលម្អិតនូវមាតិកានោះ។ ភាពខុសគ្នានៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់សិស្សគឺអាចប៉ះពាល់ដល់ការរៀនសូត្រ។ ជាឧទាហរណ៍ វប្បធម៌របស់សិស្ស ប្រវត្តិ នៃជំនាន់របស់សិស្ស វាមានឥទ្ធិពលទៅលើរបៀបនៃការដែលពួកគេមើលឃើញពិភពខាងក្រៅ។ វិន័យរបស់សិស្ស ប្រវត្តិសិស្ស នាំឱ្យសិស្សចូលទៅជិតវិធីដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងផ្លូវផ្សេងៗគ្នា។ ហើយការយល់ដឹងរបស់សិស្សជាមុន (ទិដ្ឋភាពទាំងពីរ ទិដ្ឋភាពត្រឹមត្រូវ និងទិដ្ឋភាពមិនត្រឹមត្រូវ) ក៏ជាទម្រង់នៃការរៀនសូត្រផងដែរ។ ទោះបីជាយើងមិន អាចវាស់វែងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទាំងអស់នូវបុគ្គលិកលក្ខណៈទាំងនោះបាន ក៏យើងអាចប្រមូលព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធជាច្រើន ថែមទៀតនៅដើមដំបូងបើអាចធ្វើបាននៅក្នុងការរៀបចំវគ្គសិក្សា និងបន្តទៅធ្វើអ្វីផ្សេងទៀតក្នុងកំឡុងពេលឆមាស ក. ផ្តល់ដំណឹងពីវគ្គសិក្សា (សម្រេចចិត្តពីគោលបំណង, ល្បឿននៃការរៀន, ឧទាហរណ៍, ទ្រង់ទ្រាយ) ខ. ជួយពន្យល់ ដល់សិស្សពីការលំបាក (កំណត់អត្តសញ្ញាណនៃការយល់ច្រឡំទូទៅមួយ) និង គ. ផ្តល់ការណែនាំពីសកម្មភាពនៃការ បង្រៀន(ទទួលស្គាល់ពីតម្រូវការសម្រាប់ការអនុវត្តជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀត)។

២. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពទាក់ទងនឹងការចាប់ផ្តើមនៃសមាសភាគដ៏សំខាន់ទាំងបីនៃការបង្រៀន: គោលបំណងនៃការរៀន, ការវាយតម្លៃ និងសកម្មភាពបង្រៀន។

យកពេលវេលាដើម្បីធ្វើការនេះមុន រក្សាទុកពេលវេលា នៅទីបញ្ចប់និងនាំឱ្យវត្តសិក្សាប្រសើរជាងមុន។ ការបង្រៀនកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពច្រើនជាងនេះនិងការរៀន សូត្ររបស់សិស្សត្រូវបានពង្រីកនៅពេលដែល (ក) យើងជាគ្រូ បង្រៀនបញ្ជាក់ច្បាស់ពីគោលបំណងច្បាស់លាស់នៃការរៀនសូត្រ (ពោលគឺចំណេះដឹងនិងជំនាញដែលយើងរំពឹងថាសិស្សនិស្សិតដើម្បីបង្ហាញនៅ ចុងបញ្ចប់នៃវគ្គសិក្សានីមួយៗ); (ខ) សកម្មភាពបង្រៀន (ឧទាហរណ៍ ករណីសិក្សា ពិសោធន៍, ការពិភាក្សា, អាន) គាំទ្រគោលដៅរៀនសូត្រទាំងនេះដោយផ្តល់ជូននូវការ អនុវត្តន៍គោលដៅតម្រង់ទិស; និង (គ) ការវាយតម្លៃ (ឧទាហរណ៍ ការធ្វើតេស្ត, ឯកសារ, កំណត់បញ្ជា, ការសម្តែង) ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់សិស្សនិស្សិតដើម្បីបង្ហាញ និងអនុវត្តចំណេះដឹងនិងជំនាញយ៉ាងច្បាស់ក្នុងគោលបំណង ហើយ សម្រាប់គ្រូដើម្បីផ្តល់នូវមតិព្រឡប់មកវិញដែលបានកំណត់គោលដៅដែលអាចដឹកនាំការរៀនសូត្របន្ថែមទៀត។

៣. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការរំពឹងទុកជាក់លាក់ដែលទាក់ទងនឹងគោលបំណងនៃ ការរៀនសូត្រ និងគោលការណ៍

ជាឧទាហរណ៍ អ្វីដែលបង្កើតបានជាភស្តុតាងដែលអាចនឹងខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំងនៅទូទាំងវគ្គសិក្សា អ្វីដែលជាការ អនុញ្ញាតអោយមានការសហការគ្នានៅក្នុងវគ្គសិក្សាមួយអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការលូតលាស់ក្នុងវគ្គផ្សេងទៀត។ ជា លទ្ធផលពីការរំពឹងទុករបស់សិស្សអាចមិនត្រូវបាននឹងយើងដែរ។ ដូច្នេះភាពច្បាស់លាស់អំពីការរំពឹងទុករបស់យើងនិង ការទំនាក់ទំនងសិស្សនិស្សិតយ៉ាងជាក់លាក់អាចជួយឱ្យពួកគេស្វែងយល់បន្ថែមទៀតហើយអនុវត្តបានល្អប្រសើរ។ ការរួមបញ្ចូលនូវគោលបំណងនៃការរៀនរបស់ពួកយើង (ពោល គឺចំណេះដឹង និងជំនាញ ដែលយើងរំពឹងថាសិស្ស និស្សិតនឹងបង្ហាញនៅចុងបញ្ចប់នៃវគ្គសិក្សាមួយ) ផ្តល់ឱ្យសិស្សនូវគោលដៅច្បាស់លាស់ដើម្បីតម្រង់ទិស និងអនុញ្ញាត ឱ្យពួកគេដើម្បីត្រួតពិនិត្យតាមដានការរីកចម្រើនរបស់ខ្លួនគេ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរការធ្វើអោយមានភាពជាក់លាក់ អំពីគោលការណ៍នៃវគ្គសិក្សា (ឧទាហរណ៍ លើការចូលរួមសកម្មភាពថ្នាក់រៀន ការប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ ការផ្តល់កិច្ចការ យឺត) នៅក្នុងគំរោង (Syllabus) និងនៅក្នុងថ្នាក់រៀន អនុញ្ញាតអោយពួកយើង ដើម្បីដោះស្រាយភាពខុសគ្នា និង ទំនងជាកាត់បន្ថយទំនាស់ និងភាពតានតឹងដែលអាចកើតមានឡើង។ ទាំងអស់គ្នាត្រូវតែប្រាកដអោយជាក់លាក់នូវ ការដឹកនាំមួយឆ្ពោះទៅរកការផលិតចេញនូវបរិយាកាសនៃការសិក្សាមួយសម្រាប់សិស្សទាំងអស់។

៤. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់អាទិភាពដល់ចំណេះដឹង និងជំនាញដែល យើងជ្រើសរើសដើម្បីផ្តោតទៅលើវា

គ្របដណ្តប់គឺជាសត្រូវ: ចូរកុំព្យាយាមធ្វើការច្រើនពេកនៅក្នុងវគ្គសិក្សាមួយ។ ប្រធានបទច្រើនពេក វាធ្វើការ ប្រឆាំងនឹងការរៀនសូត្ររបស់សិស្ស ដូច្នេះវាគឺជាការចាំបាច់សម្រាប់យើងដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត - ជូនកាលមនុស្ស ដែលមានការលំបាក អំពីអ្វីដែលយើងនឹងបញ្ចូលហើយនឹងមិនបញ្ចូលនៅក្នុងវគ្គសិក្សានីមួយៗ។ នេះរួមជាការរួម បញ្ចូល (ក) ទទួលស្គាល់ប៉ារ៉ាម៉ែត្រនៃវគ្គសិក្សា (ឧ.ទំហំថ្នាក់រៀន, ប្រវត្តិ និងបទពិសោធន៍របស់សិស្ស ទីតាំងវគ្គសិក្សា នៅក្នុងលំដាប់កម្មវិធីសិក្សា ចំនួនមេរៀននៅក្នុងវគ្គសិក្សានោះ), (ខ) ការកំណត់អាទិភាពរបស់យើងសម្រាប់ការសិក្សា របស់សិស្សនិស្សិត និង (គ) ការកំណត់សំណុំនៃគោលបំណងដែលអាចសម្រេចបានដ៏សមរម្យមួយ។

៥. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលស្គាល់ និងការពុះពារលើជំនាញរបស់យើងនូវចំណុច ដែលមិនយល់

យើងមិនមែនជាសិស្សរបស់យើង! ក្នុងនាមជាអ្នកជំនាញយើងច្រើនតែចូលទៅដំណើរការ និងអនុវត្តចំណេះដឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ និងដោយមិនដឹងខ្លួន (ឧទាហរណ៍ បង្កើតទំនាក់ទំនង គូរនៅលើគ្រោងដែលពាក់ព័ន្ធនៃចំណេះដឹង និងការជ្រើសរើសយកយុទ្ធសាស្ត្រសមស្រប) ដូច្នេះជាញឹកញាប់យើងរំលង ឬបញ្ចូលគ្នានូវជំហានគិត នៅពេលដែលយើងបង្រៀន។ ម្យ៉ាងវិញទៀតសិស្សមិនមានប្រវត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងបទពិសោធន៍ ដើម្បីអោយការសិក្សាមានការរីកចម្រើន ហើយអាចអោយសិស្សមានការយល់ច្រឡំ ឬបរាជ័យក្នុងការអភិវឌ្ឍនូវជំនាញដ៏សំខាន់នេះ។ ពួកគេត្រូវការត្រូវដើម្បីបំបែកទៅជាសមាសភាគជំហាន, ពន្យល់ពីការទំនាក់ទំនងយ៉ាងជាក់លាក់, និងគំរូនៃដំណើរការដោយលម្អិត ។ បើទោះបីជាវាជាការលំបាកមួយសម្រាប់អ្នកជំនាញក្នុងការធ្វើរឿងនេះ យើងត្រូវការដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការទាក់ទងយ៉ាងជាក់លាក់ដល់សិស្សនូវចំណេះដឹង និងជំនាញ ដែលយើងបានទទួលយកសម្រាប់ការទទួលបាន ដូច្នេះសិស្សអាចមើលឃើញនូវជំនាញនៃការគិតនៅក្នុងសកម្មភាព និងការអនុវត្តការចេញទៅលើខ្លួនពួកគេ។

៦. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពទាក់ទងនឹងការទទួលយកតួនាទីដ៏សមរម្យក្នុងការបង្រៀនដើម្បីគាំទ្រដល់គោលដៅរៀនសូត្ររបស់សិស្ស

ទោះបីសិស្ស-និស្សិតគឺជាអ្នកដែលមានទំនួលខុសត្រូវផ្ទាល់ដោយខ្លួនគេសម្រាប់ការរៀនសូត្ររបស់ពួកគេក៏ដោយ តួនាទីដែលយើងសន្មតថាជាគ្រូគេនោះគឺត្រូវរិះគិតក្នុងការនាំសិស្សអោយមានការគិតពិចារណា និងមានបុគ្គលិកលក្ខណៈល្អ។ យើងអាចទទួលយកនៅលើប្រភេទខុសគ្នានៃតួនាទីនៅក្នុងការបង្រៀនរបស់យើង (ឧទាហរណ៍ ជាអ្នកសង្គ្រោះ, អ្នកសម្របសម្រួល, ជាគូប្រជែង, ជាអ្នកអត្តាធិប្បាយ) ។ តួនាទីទាំងនេះគួរតែត្រូវបានជ្រើសរើសនៅក្នុងការបម្រើអោយគោលបំណងនៃការរៀន និងការគាំទ្រនៃសកម្មភាពណែនាំ។ ជាឧទាហរណ៍ប្រសិនបើគោលបំណងនេះគឺសម្រាប់សិស្សនិស្សិតដើម្បីអាចវិភាគទង្វឹករណ៍ពីករណីមួយឬអត្ថបទ ផលិតភាពខ្ពស់បំផុត គឺតួនាទីគ្រូអាចនឹងទៅជាការណែនាំ និងជាអ្នកសម្របសម្រួលក្នុងការពិភាក្សា។ ប្រសិនបើគោលបំណងនោះគឺជួយដល់សិស្សរៀនដើម្បីការពារ តំណែង ឬជម្រើសប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតដូចដែលបច្ចុប្បន្នវាជាការងាររបស់ពួកគេ នោះតួនាទីរបស់ពួកយើងវាអាចជាប្រឈមនឹងពួកគេដើម្បីពន្យល់នូវការសម្រេចចិត្ត និងពិចារណាពីទស្សនៈវិស័យផ្សេងៗគ្នារបស់ពួកគេ។ តួនាទី ទាំងនេះវាអាចថេរ ឬមិនថេរ ទៅតាមឆមាសនីមួយៗ គឺវាអាស្រ័យលើគោលបំណងនៃការរៀន។

៧. ការបង្រៀនដ៏មានប្រសិទ្ធភាពទាក់ទងទៅនឹងរៀបចំតាមលំដាប់នៃវគ្គសិក្សារបស់យើងដោយផ្អែកទៅលើការឆ្លុះបញ្ចាំង និងមតិត្រឡប់មកវិញ

ការបង្រៀនតម្រូវឱ្យមានការសម្របខ្លួន ។ យើងត្រូវការដើម្បីបន្តការឆ្លុះបញ្ចាំងលើការបង្រៀនរបស់យើងហើយត្រូវបានត្រៀមខ្លួនជាស្រេចដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរនៅពេលដែលសមស្រប (ឧទាហរណ៍ អ្វីមួយមិនត្រូវបានធ្វើការ, យើងចង់សាកល្បងអ្វីដែលថ្មី, ចំនួនសិស្សបានផ្លាស់ប្តូរ, ឬមានបញ្ហាដែលកំពុងកើតឡើងនៅក្នុងវិស័យរបស់យើង) ។ ការដឹងពីអ្វីមួយ និងរបៀបដើម្បីផ្លាស់ប្តូរ តម្រូវឱ្យយើងធ្វើការពិនិត្យមើលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការបង្រៀនរបស់យើងផ្ទាល់។ ភាគច្រើននៃព័ត៌មាននេះរួចហើយ (ឧទាហរណ៍, ការងារសិស្ស, ការវាយតម្លៃវគ្គសិក្សានៅឆមាសមុន, សក្តានុពលនៃការចូលរួមនៅថ្នាក់រៀន), ឬយើងអាចនឹងត្រូវការដើម្បីស្វែងរកមតិអ្នកបន្ថែមទៀតដោយមានជំនួយពីមជ្ឈមណ្ឌលនៃការបង្រៀនរបស់សាលា(ការបកស្រាយនៅដើមវគ្គនៃការវាយតម្លៃវគ្គសិក្សា, ការធ្វើការដោយផ្ដោតលើការងារជាក្រុម, ការរៀបចំធ្វើតេស្តមុន និងក្រោយ)។ ផ្អែកលើទិន្នន័យបែបនេះយើងអាចកែប្រែគោលបំណងនៃការរៀនសូត្រ, មាតិកា, រចនាសម្ព័ន្ធ ឬទ្រង់ទ្រាយនៃវគ្គសិក្សា ឬបើមិនដូច្នោះទេគឺត្រូវកែតម្រូវនូវការបង្រៀនរបស់គ្រូ។

II. គោលការណ៍នៃការរៀន

១. ចំណេះដឹងមុន(prior knowledge)របស់សិស្សអាចជួយ ឬបង្កាក់ការរៀនសូត្រ

សិស្ស-និស្សិតដែលចូលមករៀនក្នុងវគ្គសិក្សារបស់យើង ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវ ចំណេះដឹង, ជំនឿ, និង ឥរិយាបថ ដែលទទួលបាននៅក្នុងវគ្គសិក្សាផ្សេងទៀត និងពីជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ។ សិស្សគឺជាមនុស្សចំណេះដឹង ទាំងអស់នោះមកបញ្ចេញនៅក្នុងថ្នាក់រៀនរបស់យើង ហើយវាមានឥទ្ធិពលទៅលើរបៀបដែលពួកគេត្រងយក និង ការបកស្រាយនូវអ្វីដែលពួកគេកំពុងរៀន។ ប្រសិនបើចំណេះដឹងមុន(prior knowledge)របស់សិស្សខ្លាំងរឹងមាំ និង មានភាពត្រឹមត្រូវ និងបានធ្វើឱ្យសកម្មនៅពេលដែលសមរម្យ, វាផ្តល់នូវមូលដ្ឋានរឹងមាំសម្រាប់ការកសាងចំណេះដឹង ថ្មី។ ទោះជាយ៉ាងណានៅពេលចំណេះដឹងគឺមិនមានសកម្មភាព, មិនល្អមគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់កិច្ចការ ភាពមិនសមរម្យ, ឬភាពមិនត្រឹមត្រូវ គឺកើតឡើង វាអាចបង្កាក់ ឬរារាំងស្ថានភាពការរៀនថ្មី។

២. តើសិស្ស-និស្សិតរៀបចំចំណេះដឹងពួកគេរបៀបម៉េច ដែលធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលពួក គេរៀន និងយកមកអនុវត្តនូវអ្វីដែលពួកគេបានដឹង?

ជាលក្ខណៈធម្មជាតិ សិស្សធ្វើការតភ្ជាប់នូវបំណែកនៃចំណេះដឹងបញ្ចូលគ្នា។ ពេលដែលធ្វើការតភ្ជាប់នូវ បំណែកមួយៗនៃចំណេះដឹងទាំងអស់នោះ វាបង្កើតបានជាវចនាសម្ព័ន្ធចំណេះដឹងមួយដែលត្រូវបានរៀបចំយ៉ាងត្រឹម ត្រូវនិងការរៀបចំដ៏មានអត្ថន័យ សិស្ស-និស្សិតអាចល្អប្រសើរជាងមុនក្នុងការទាញយក និងអនុវត្តចំណេះដឹងរបស់ពួក គេមានប្រសិទ្ធភាពនិងមានសក្តានុពល។ ផ្ទុយទៅវិញនៅពេលដែលចំណេះដឹងត្រូវបានភ្ជាប់នៅក្នុងវិធីមិនត្រឹមត្រូវ ឬ ការចែងឱ្យ នោះសិស្សអាចបរាជ័យក្នុងការទាញយក ឬអនុវត្តវាអោយបានត្រឹមត្រូវ។

៣. កំណត់ការលើកទឹកចិត្តសិស្ស-និស្សិត ដឹកនាំ និងការគាំទ្រ នូវអ្វីដែលពួកគេធ្វើដើម្បីការរៀនសូត្រ

ក្នុងនាមជាសិស្សដែលចូលរៀននៅមហាវិទ្យាល័យ និងទទួលបាននូវស្វ័យភាពចំលើសលុបអំពីអ្វីមួយ, ពេល វេលា និងរបៀបដែលពួកគេបានសិក្សា និងរៀនសូត្រ, ការលើកទឹកចិត្តដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយណែនាំ តម្រង់ទិសដៅ, កម្លាំងចិត្ត, ការតស៊ូ, និងគុណភាពនៃការរៀនពីឥរិយាបថ នៅក្នុងការដែលពួកគេបានចូលរួម។ នៅ ពេលដែលសិស្សនិស្សិតស្វែងរកតម្លៃជាវិជ្ជមានក្នុងគោលដៅនៃការរៀនសូត្រ ឬសកម្មភាព គេរំពឹងថានឹងសម្រេច បាននូវលទ្ធផលនូវការសិក្សាមួយដែលអ្នកចង់បានដោយជោគជ័យ និងយល់បានថាមានការគាំទ្រពីបរិស្ថានជុំវិញពួក គេ នោះពួកគេគឺដូចជាមានការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងដើម្បីរៀនសូត្រ។

៤. ដើម្បីបង្កើតនូវភាពពូកែ សិស្ស-និស្សិតត្រូវតែទទួលបាននូវជំនាញជាសមាសភាគផ្សំផ្សេងៗ, ការរួម បញ្ចូលនូវការអនុវត្តពួកគេ ហើយត្រូវដឹងថា នៅពេលណាយកមកអនុវត្តនូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀន

សិស្ស-និស្សិតត្រូវតែមានការអភិវឌ្ឍមិនត្រឹមតែជំនាញនិងចំណេះដឹងសមាសភាគចាំបាច់ៗ ក្នុងការអនុវត្ត ការងារដែលសុទ្ធត្រូវបាននោះទេ, ប៉ុន្តែពួកគេក៏ត្រូវតែអនុវត្តការរួមបញ្ចូលគ្នានិងការបញ្ចូលពួកគេដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍ ភាពស្ម័គ្រចិត្តកាន់តែច្រើនឡើង និងដោយស្វ័យប្រវត្តិ។ នៅទីបំផុតសិស្សនិស្សិតត្រូវតែរៀនថា តើពេលណា និងពី របៀបដើម្បីអនុវត្តជំនាញ និងចំណេះដឹងដែលពួកគេបានរៀននោះ។ តើត្រូវអនុវត្តវាពេលណា? តើត្រូវអនុវត្តវា យ៉ាងម៉េច ឬដោយរបៀបម៉េច? ក្នុងនាមជាគ្រូវាជាការសំខាន់ណាស់ដែលយើងបានអភិវឌ្ឍនូវការយល់ដឹងអំពីការ រំពឹងទុកនៃចំណុចសំខាន់នៃភាពពូកែទាំងនេះ ដូច្នោះគឺដើម្បីជួយដល់សិស្ស-និស្សិតយើងរៀនកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ថែមទៀត។

៥. ការអនុវត្តន៍គោលដៅដឹកនាំ ជាតួជាមួយនិងគោលដៅនៃការផ្តល់យោបល់ត្រឡប់មកវិញ ដើម្បីបង្កើន គុណភាពនៃការរៀនសូត្ររបស់សិស្ស-និស្សិត

ការរៀនសូត្រ និងការអនុវត្តគឺជារឿងល្អបំផុតដែលត្រូវបានលើកតម្កើង នៅពេលដែលសិស្សនិស្សិតចូលរួម នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដែលផ្តោតលើគោលដៅជាក់លាក់មួយ ឬលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ទៅលើកម្រិតសមស្របមួយនៃ បញ្ហាប្រឈម និងបរិមាណគ្រប់គ្រាន់, ភាពញឹកញាប់ ដើម្បីបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការអនុវត្តនោះ។ ជាការអនុវត្តវាត្រូវតែជាតួជាមួយនិងការផ្តល់មតិយោបល់ត្រឡប់មកវិញពីទំនាក់ទំនងយ៉ាងជាក់លាក់អំពីទិដ្ឋភាពមួយចំនួន នៃ នៃការអនុវត្តរបស់សិស្សដែលមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងគោលដៅជាក់លាក់នៃលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយ, ផ្តល់ព័ត៌មានដើម្បី ជួយដល់សិស្សនិស្សិតអោយមានការរីកចម្រើននៅក្នុងការបំពេញលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនោះ ហើយនឹងត្រូវបានផ្តល់នៅ ពេលណាមួយ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យទៅជាមានប្រយោជន៍ ។

៦. កម្រិតនៃបច្ចុប្បន្នភាពរបស់សិស្សក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរកម្មជាមួយបរិយាកាសសង្គម ផ្លូវចិត្ត និងបំណែង បំរួលបញ្ហា ក្នុងវគ្គសិក្សា វាមានផលប៉ះពាល់ដល់ការរៀនសូត្រ

សិស្ស-និស្សិត មិនមែនមានតែបញ្ហាមួយមុខគ្រប់គ្រាន់ទេ ប៉ុន្តែពួកគេត្រូវមានចំណេះដឹងសង្គម និងផ្លូវចិត្ត (មនោសញ្ចេតនា, អារម្មណ៍) ហើយពួកគេត្រូវអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញចំណេះដឹងសង្គម និងផ្លូវចិត្ត អោយបានពេលលេញ។ ខណៈពេលដែលយើងមិនអាចគ្រប់គ្រងដំណើរការអភិវឌ្ឍនោះបាន យើងអាចដុសខាត់បញ្ហា, ចំណេះដឹងសង្គម, ផ្លូវ ចិត្ត និងរាងកាយនៃបរិយាកាសទិដ្ឋភាពផ្នែករៀន នៅក្នុងវិធីសមស្របមួយនៃការអភិវឌ្ឍ។ ជាការពិតការសិក្សាជា ច្រើនបានបង្ហាញថាបរិយាកាសវាបង្កើតមានផលប៉ះពាល់សម្រាប់សិស្សនិស្សិតរបស់យើង។ បរិយាកាស (សង្គម) អវិជ្ជមានធ្វើឱ្យខានដល់ការរៀនសូត្រ និងការអនុវត្តរបស់សិស្ស ប៉ុន្តែបើបរិយាកាសជាវិជ្ជមានវាអាចជួយធ្វើឱ្យការ រៀនសូត្ររបស់សិស្សបានល្អប្រសើរ។

៧. ដើម្បីក្លាយទៅជាអ្នកសិក្សាដែលដឹកនាំការសិក្សារៀនសូត្រដោយខ្លួនឯង, សិស្សត្រូវក្នុងការតាមដាន និងកែតម្រូវវិធីរបស់ពួកគេក្នុងការរៀនសូត្រ

អ្នកសិក្សាអាចចូលរួមនៅក្នុងប្រភេទផ្សេងៗគ្នា នៃដំណើរការយល់ដឹង ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ គ្រប់គ្រង ការរៀន សូត្ររបស់ពួកគេ, វាយតម្លៃទៅលើកិច្ចការនៅក្នុងដៃ, វាយតម្លៃពីភាពខ្លាំង និងភាពខ្សោយ ដោយខ្លួនផ្ទាល់របស់ពួក គេ, លើគំរោងនៃវិធីសាស្ត្ររបស់ពួកគេ, ការអនុវត្ត និងត្រួតពិនិត្យលើយុទ្ធសាស្ត្រនានា ហើយឆ្លុះបញ្ចាំងទៅលើកម្រិត មួយដែលវិធីសាស្ត្របច្ចុប្បន្នរបស់ពួកគេកំពុងអនុវត្តន៍។ ជាអកុសល, សិស្ស-និស្សិតមិនមាននិន្នាការ ឬចំណង់ចំណូល ចិត្តក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការទាំងនេះជាធម្មជាតិទេ។ នៅពេលដែលសិស្ស-និស្សិត អភិវឌ្ឍជំនាញក្នុងដំណើរ ការនៃការចូលរួម ពួកគេទទួលបាននូវទម្លាប់នៃបញ្ហាដែលមិនគ្រាន់តែបង្កើនការអនុវត្តប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានការ ជោគជ័យដល់ពួកគេដែលជាអ្នករៀនសូត្រដែរ។